

hogy országaik mezőgazdaságának a londoni piacon a versenyt lehetővé tegyék“, és hogy milyen távol vannak még ettől, azt egy 1898—1900-ból eredő statisztikával bizonyítja, mely szerint 1898-ban Anglia Dániából 1,465.000 métermázsa vajat vitt be, Kanadából pedig csak 260.000 métermázst. David Dánia mezőgazdaságát rendíthetetlennek tartja, mert elképzelhetetlennek vélte, hogy eljöhessen az idő, mikor a tengerentuli országok állattenyésztési termékeivel éppúgy el fogják árasztani az európai piacokat, mint a gabonával tették a nyolcvanas években. Végeredményben elmondhatjuk, hogy azok az okok, amik létrehozták ezt az észszerűtlen helyzetet, hogy Anglia sokezer kilométernyi távolságról kénytelen élelmiszert vásárolni, mikor a szomszédban is kaphat, — a termelési rend immanens törvényeiben gyökereznek. Anglia felhalmozott s a válság következtében eladhatatlan árutömegeinek csak a dominiumokban tud piacot találni (de csak addig, míg ezek is ki nem fejlesztik iparukat) és így kénytelen engedni azok követelése előtt, hogy csak az ő agrárcikkjei előtt nyissa meg a határát. Így az angol dominiumokból eredő élelmiszerek valósággal monopóliumot élveznek az angol piacokon. A gazdasági élet törvényszerűségei egyformán érvényesek az azonos strukturájú termelési renden belül élő összes országokra.

(Budapest)

Lázár Vilmos

¹ 1868-ban egy bushel gabona szállítási költsége Newyorkból Liverpoolba 14.36 cent volt, 1884-ben 6.84 cent és 1890-ben 3.75 cent. — ² Dr. Ritter Kurt adatai. — ³ Härtel adatai. — ⁴ I. P. Parey adatai. — ⁵ Stuttgart 1899.

A PROSTITUCIÓ PÁRISBAN

Kétszáznyolc bordélyház működik Párisban. Alapjában nem nagy szám: négy-öt millióra, sőt műkedvelő statisztikusok öt-hat millióra becsülik a lakosságot. A külföldiek állandóan megújuló, mohó és kielégítetlen, százezres tömegekben kavarnak.

Ez a kétszáznyolc bordély a maga háromezer lakójával azonban csak egészen jelentéktelen szöglet a francia főváros nemi piacán. Csupán törtszámmal kifejezhető tényező az emberi hús óriási kereskedelmében. A nagy Galerie Sexuelle egyetlen polca. Páris a maga 208 lupánárjával még mérsékelt és tartózkodó város lehetne. A valóságban azonban mértéktelen és kihívó.

Tulajdonképpen hány prostituált dolgozik ebben a neuraszténiás Bábelen?

E kérdésről éppen most folyik a vita. Az erkölcsrendészet szerint legfeljebb 20 ezer: 3000 bordélynő, 6—7000 független uccanő, 3000—4000 bejegyzetlen, de eltűrt örömlány és néhány ezer titkos prostituált. Az erkölcsrendészet azonban, kétségtelenül, a legkevésbé is illetékes a prostitúció anyagában: miután ezt az ügyosztályt a prostitúció teljes felszabadításának és ellenőrizetlenségének hívei, az abolitionnisták állandóan támadják, bizonygatván, hogy működése sem morális, sem közegészségügyi szempontból nem kívánatos, sőt káros, tehát az erkölcsrendészet éppen úgy megszépítő festékréteg alá burkolja a valóságos helyzetet, mint ahogyan az uccanő is elkendőzi a vérbaj piros pattanásait. A politikai rendőrség azon igyekezik, hogy minél több legyen az összeesküvő. Ezzel erősíti existenciáját. Az erkölcsrendészet azon fáradozik, hogy minél kevesebb legyen a bejegyzett, nyilvántartott kéjű s hogy ezeknek fertőzési statisztikáját minél kedvezőbben lehessen összeállítani. Ez létkérdés nála. Igazolja vele, hogy hat, alkot, véd és megelőz.

A huszezres szám tehát, mondhatnánk argotban, házszám csupán. Jellemző, hogy hatvan évvel ezelőtt, amikor Párisnak még fele lakossága

„se fele idegenforgalma volt csak, ugyanannyi „bejegyzett nőt“ mutattak ki, mint ma. Noha a kínálat és kereslet időközben nemcsak számszerűleg duplázódott meg, hanem dinamikusan is emelkedett. Vagyis: a nemi piac élete sokkal zűrzavarosabb, sokkal mohóbb, sokkal falánkabb, mint a „jó békevilágban.“ Már Fichte megállapította, hogy „...ha egy világkorszak teljesen leélte magát, akkor erkölcsi életéből csak a testies marad vissza s ennek mesterséges, külső izgalmakra van szüksége...“

Nos, Páris éppen úgy a „magát teljesen leélő“ korszak területe, mint Európa bármelyik más fővárosa vagy kisvárosa.

Az erkölcsrendészeti ügyosztály szerint tehát huszezer. Az abolitionisták legutóbbi vitairata szerint viszont „...körülbelül 100.000 olyan nő él Párisban, aki prostituáltként tekinthető.

Ez a szám szintén igen vitatható becslés. Nem látszik túlzottnak ugyan. De a két százezres hadseregének zöme ugyancsak felháborodottan tiltakoznék, ha valaki a szeme közé vágna, hogy prostituált!

Tényleg, ki nevezhető örömlánynak?

A vita e problémával kapcsolatban is most folyik. Már száz és száz meghatározás született, lassanként azonban mind elvetették s végül megállapodni látszanak abban, hogy a római jog ősrégi definíciója a helyes: kéjnjő az, aki nyilvánosan, válogatás nélkül, pénzért odaadja magát. Ezt legfeljebb a kitűnő *Abraham Flexner* megállapításával szokták még kiegészíteni: nyilvánosan, válogatás nélkül, pénzért és benső emóció nélkül.

Ez lenne hát a legtökéletesebb definíció. S ez is milyen gyatra. Ha elfogadnók mércének, akkor úgyszólván nem is volna prostitúció. Nyilvánosan? A kéj ipara ma jelentős részében, sőt legjelentősebb részében nem nyilvános, hanem titkos. Válogatás nélkül? Általában igen, de a kivételek száma oly nagy, hogy második szabálynak tekinthető. Benső emóció nélkül? Ki tilthatja meg az uccanóknak, hogy — legalább időnként — ne csupán kéjt áruljon, hanem bevételezzen is?

A definíciónak egyetlen megrendíthetetlen pontja van: a pénz. Prostitúált az, állapotunk meg ebben, aki az átkozott aranyért árulja magát.

De még ez sem százszázalékos, vitathatatlan meghatározás. A párisi erkölcsrendészet főorvosa, dr. *Léon Bizard*, legutóbbi könyvében (*La vie des Filles* — Édition B. Grasset, 1934.) feljegyzi, hogy a század elején egy courtisane még egy millió aranyfrank ellenében sem volt hajlandó egy dúsgazdag idegent kegyeiben részesíteni, jöllehet a bőkezű igénylő mindössze egyetlen órai élvét igényelt a rendkívüli összeg ellenében. Erre, kárpótlásképpen, a „maqurelle“, a kerítőnő egy festői szépségű és erkölcsében teljesen érintetlen polgárlányt hajtott fel az előkelő külföldi részére. Az összeg, amiért a tisztességes hajadon megoldotta óvét, félmillió arany volt. Végül a vevő feleségül is vette az árút.

Az egyetlen tényező, végeredményben, az arany. De ez is csak akkor, ha törvénytelen körülmények között adatik. Mert ha azokat a hölgyeket, illetőleg férfiakat, akik törvényes, államilag és egyházilag elismert körülmények között, de mégis csak anyagi előnyökért állanak rendelkezésre, szintén prostituáltként tekintjük, akkor a prostitúciót nem kell többet definiálni.

Ez esetben a prostitúció maga a társadalom.

Ez a társadalom.

*

Vitatárgy az is, hogy szükség van-e a prostitúcióra? Eléggé ostoba és felesleges téma. A prostitúció éppen olyan jelenség, mint minden más üzleti vállalkozás: vannak nagyüzemei, a bordélyházak; vannak önálló iparosai, a szabadon vadászó uccanók és vannak kontárai, a titkos kéjhölgyek. A tőke egyetemes törvényei érvényesülnek: kereslet, kínálat, ki-

zsákmányolás, profit.

Ugy kell hát tekinteni a prostitúciót, mint a világrend szükségszerű jelenségét.

S mint ilyen, kiirthatatlan. Párisban, egykor és időnként, egy-egy kegyesebb uralkodó szörnyű rendszabályokat léptetett életbe ellenük. Ezrével kerültek máglyára vagy hajítódta be élve a Szajnába, levágták orrukat és fillükét, nyilvánosan félholtra botozták őket, tüzes vassal bélyeget égettek homlokukra, földalatti börtönök mélyén rothadtak el. Mégis megjelentek újból és újból, vállalva minden kockázatot, amint az éhes bandita is rabol, hiába működtetnek száz vésztörvényszéket és hiába állítanak ezer bitót. Gazdasági okok határoztak és határoznak ma is. „Ez állapotok közepette a nők... végül három lehetőség között választhatnak: vagy felfordulnak éhen, vagy vízbevetik magukat, vagy prostituálódnak!” — írja Bizard a „Vie des Filles”-ben.

Remélni kell, hogy az afféle tudományos kontárságokat, mint a Lombroso-féle meghatározás, hogy „az uccanók hosszúkezüek, fejlett ikrájúak, rövidlábúak, kézfejük ujjrésze keskenyebb, mint a tenyérrész, testsúlyuk a normálisnál nagyobb!” — nem kell már vitatni. Testi jellegzetességeik ugyan vannak a prostituáltaknak. E jellegzetességek azonban nem okai a prostitúciónak, hanem maguk is jelenségek: annak a nyomornak, társadalmi hátravettségnek, tömeglakás-okozta fejletlenségnek, gyermekkori elhagyatottságnak tünetei, amelyek az örömlányt éppen elvezették a prostitúció útjára.

A prostitúció fizikai tünetvilága nem ok, hanem okozat. Mert hiszen ha a prostituálás nem gazdasági, hanem pathológikus jelenség lenne, akkor az uccanók seregének egyaránt kellene minden társadalmi osztályból rekrutálódni.

Noha a valóságban a kék hadseregének 95 százalékát a proletárosztály adja.

Az elmúlt korszakok prostitúcióellenes barbárságainak, természetesen már nyoma sincs. A fizetett kék polgárosult, sőt — az említett Fichte-törvény alapján — újabban kellemes előjogokat is élvez. A virágzó Rómában a lupanárok a Város falain kívül húzódtak meg. A hanyatlás bacchusi idején a Caesárok palotájáig merészkedtek. A nagy francia forradalmat megelőzőleg a bordélyok Avignonban a pápai palotához simultak hozzá. A prostitúció most beférkőzött a polgári rend szentélyeibe: megtalálod a Bois de Boulogneban, a Champs-Élyséen, az Operánál, a mélységben és magasságban egyaránt. Mint a feudális rend összeomlásának idején is, nemcsak a hatósági, hanem az erkölcsi kifogások is elhalványodnak velük kapcsolatban. „Putain! Hasznosabb, mint egy prüd nő, mert van bátorsága a társadalmat szolgálni!” — kiáltott fel a nagy forradalom egyik írója. „Javarészt derék, szegény lányok!” — kiált most még az erkölcsrendészet vezetője is.

Párisban egyébként, mint minden tradíció, élénken él az örömnők tiszteletének hagyománya is. A felsőbb tizezernek, amely az erkölcsi szemléletet megszabja, sosem voltak aggályai a prostitúció ellen, sőt kellemesen elszórakozott ezzel a jelenséggel, mint XV. Lajos is, aki megteremtette a „Parc au Cerf”-et, azaz külön bordélyt tartott fent magán-szükségleteire, tíz év alatt csekély 1000 millió livrest költvén el újabb és újabb szállítmányokra, amivel azután sikerült is az államcsődöt előidéznie. A prostitucionális hagyományok gyakorta említik Orléans hercegének, Artois grófjának, Du Barry asszonyságnak, Egmont grófnőnek, Mirabeaunak, Diderotnak és ezer más, ragyogó és tisztelt, előkelőségnek a nevét. A történelmi mult és a bordély között a vonatkozások tulszorosak és tulnyíltak.

Fel lehetne tenni, hogy ha már a világi rendnek nem voltak igényei és útmutatásai a szexuális erkölccsel kapcsolatban, akkor az egyházi rend folytatott különösebb harcot. Ez a feltevés azonban, Párisra kapcsolatosan, téves. Előfordult ugyan, hogy az egyházi hatóságok, éppen úgy, mint időnként a világiak is, rávetették magukat a prostitúcióra. A párisi érsekség például, 1399-ben, élve elégettetett egy csomó örömlányt. Máskor viszont éppen az egyház védte meg őket, így valamelyik Henrik alatt is, aki le akarta romboltatni a bordélynegyedeket. A Notre Dame curé-je azonban ellenállott, mert a fertály bérösszegei anyagilag érintették. Az udvar meghunyászkodott és a „filles” élete folyt tovább.

Az egyház, elméletileg, amugy sem tartja kiirtandónak a prostitúciót. Szükséges rossz! — ez az álláspont. Az irányvonalat, ma is, Szent Ágoston szavai mutatják: „Üzzétek el a nyilvános nőket a társadalom kebeléből s a piacon meg fog duplázódni a mindenfajta felforgató elemek száma. A prostituáltak olyanok egy városban, mint a kloáka egy palotában: szüntessétek meg a kloákát s a palota hamarosan szennyes és mételező lesz.”

Az egyháznak ezt a kompromisszumát kimélyítette az, hogy a nagy forradalom előtti és alatti szexuális felbomlás rothadó világában az abbék és egyéb titulárosok vidám világa sok személyi kapcsolatot is talált a prostitúcióval. Pierre Manuel híres könyve („La police de Paris dévoilée”) csupán 1760—1767 között mintegy 45—50 rendőri jelentést közöl papok bordélyházi kalandjairól. Franciskánusok, Szent Bernát-rendiek, karmeliták, augusztinusok, kegyesrendiek, eremiták, jezsuiták, dékánok, abbék, apátok, theologiai professzorok, rendfőnökök szerepelnek e jelentésben. Néha egy-egy egyházi férfiúval kapcsolatos és emlékekben még ma is élő ügy hatalmas botránnyá fajult. Így Girard jezsuita atya esete, aki „vezeklőintézetet” alapított s ebben ravasz, szexuális misztikával, anyává tett egy naiv, fiatal leánykát. A szülésből per lett, de Girardot, a parlament politikai befolyásolására, felmentették, ami országszerte felháborodást váltott ki. Voltaire ez esettel kapcsolatban két „bök”-verset is szerzett:

*Girard atya buzgón keresztet hányt,
Míg anyává nem tett egy ifjú lányt.
De a parlament megoldá a viszályt:
Az anyából ő újból lányt csinált.*

A másik meg:

*Az ő célja Isten volt, Girardé meg a nő,
Ah! Girard szerencsésebb volt, mint ő!*

Az erkölcsi felfogást szabályozó világi és egyházi hatalmasságok századokon át hol közönyösen, hol jóindulatúan, hol eltévelygően állván szemben a prostitúcióval, a fizetett szerelem morális értékelése Párisban más lett, mint egyebütt. Azt mondhatnók, hogy a courtesane és az urinő becsértéke között minimális a különbség. A megvetés, legalább a közép-európaihoz hasonló méretben, ismeretlen. Szerelmet venni egyszerű üzleti jelenség. A bordélyok reggel 9—10 órakor nyitnak. A nap minden órájában jönnek és mennek a látogatók, minden társadalmi osztályból, a legkisebb kényelmetlenségi érzet nélkül, mintha csak valami fűszerkereskedésbe vagy állami hivatalba fordulnának be.

A bordélyos, illetőleg bordélyosnő személyét távolról sem veszi körül oly' ellenszenv, mint másutt. Emberhúst kimérni szinte polgári foglalkozás. Hivatalosan a bordélyokat csak nők kezelhetik. A „Madame la

Patronne“ mögött azonban gyakran férfi huzódik meg. Ime, néhány jellegzetes sor dr. Bizard könyvéből:

— Ismertünk egy főnököt, aki hősie magatartásáért megkapta a becsületrendet. Mikor kitudódott a mestersége, felszólították, hogy vonuljon vissza, különben megfosztják a kitüntetésétől.

A bordélyos, legalább is a nyilvánosság számára, felhagyott az üzemmel s maradt, ami volt, a becsületrend lovagja.

Ez az eset körülbelül szemlélteti is, amit a prostitúció, a párisi közfogás vonatkozásaiban, jelent.

*

Nézzük most már meg a korszerű prostitúciót s azt a mélységes tragédiát, amit a párisi örömlányok élete visszatükröz.

A 208 bordélyház egy része ugynevezett „maisons de tolérance“, vagyis közönséges lupanár, másrésze pedig „maisons de rendez-vous“ — azaz találkahely. Ez azonban csak közigazgatási megkülönböztetés, a valóságban semmiféle különbség sincs közöttük, illetőleg nem több közöttük a különbség, mint a többi európai bordélyok között: egyik szennyes, olcsó, bűzhödött, másik illatos, választékos, fényűző.

Javarészt természetesen az olcsók virárganak. Ezeket, az arab látogatók nagy számára való tekintettel „maisons à Sidis“-nek is nevezik. Az alapár: 5 frank. Ha egybe belépünk, megkapjuk valamennyiről a fényképet: a szenny és undor egészen hihetetlen mértékét.

A legnagyobb és leglátogatottabb a Rue Fourcy 10. szám alatt levő „szidik háza“. Háromemeletes épület, amelynek kapuja előtt gyakorta sorban állanak a látogatók, éppen úgy, mint háború alatt a katonabordélyok előtt. A kapu kis előszobára nyílik, innen hatalmas szalonba lép a vevő. A szalón egyik fala mentén „comptoir“, vagyis söntés. A fogyasztás kötelező. Az italt pincérlányok szolgálják föl, akik mind a hányan vénecskék és rutak, hogy az örömlányoknak ne csinálhassanak konkurenciát. A többi falak hosszában terítetlen asztalok és padok.

Ebben az üzembn, amely 50—60—70 „fille“-lyel dolgozik, a munka délelőtt 10 órakor kezdődik és hajnalig tart. Az örömlányok kintlakók, azaz zárás után eltávoznak a „maison“-ból s a szobákban csupán az ügyeltesek maradnak vissza. Ezt az ügyeletet csoportonként, felváltva látják el. Délelőtt 10-től délután 2-ig az ügyeltes csoport elégíti ki a jelentkezőket. A többiek csak 2 órakor jönnek be s éjszaka 3-ig maradnak. Szolgálati idejük tehát 13 óra, de miután zárás után gyakorta kapnak „hárlóvendéget“ s miután hetenként kétszer ügyeletet is csinálnak, alapjában és minimálisan 15—16 órát dolgoznak naponta.

Ennél a munkánál állatibbat nem ismert a legsötétebb középkor sem.

Az örömlány a szolgálati időt teljesen ruhátlanul köteles lerobotolni. A szalonban tehát, amelyet átítat az alkohol és dohány illata, a „fille“-k a legtermészetesebb állapotban sétálnak a zsufolt asztalok között. Leülniük nem szabad, csak akkor, ha a vendég fizet valamit, mégpedig legalább 4—5 frank értékben. Ezzel a tulajdonosnő rászorítja őket arra, hogy a látogatókat sarcolják: a fille-k éjjél után már holtfáradtak s a legravaszdíbb, legkoldusabb csefogatásokat alkalmazzák, hogy megnyissák a látogatók tárcáját s így néhány perc pihenőhöz juthassanak.

Egyebekben, a 13 órás szolgálati idő alatt, szüntelenül talpon vannak, ide-oda rohannak az asztalok és padok között, simogatnak, ígéretnek, csábitnak, simulnak s minden tiz másodpercben felhangzik sztereo-típ kiáltásuk:

— Qui est ce qui me donne dix sous?

Ez a tizsous pénzdarab, amit igényelnek, előleg a szerelemre. Ha

valaki odaad egy fille-nek tiz sout, akkor a fille jelentkezik a Madame la Patronnenál. Ez bejegyzi, hogy a hármás, nyolcas vagy negyvenegyes nő vendéget kapott s a tiz sou ellenében rendelkezésre bocsátja az üzlethez szükséges ruhadarabokat. A fille és a vendég eltűnnek az emeleten.

A szobák szennyesek és sötétek. Az ágyakak fekete viaszkosvászon takarja, ezt nem kell cserélni és spongyával törölhető. Az 5 frankos egységár ellenében a „fille“ 7—8—9 percig használható. Ez idő alatt a szérelemnek le kell peregnie. Hogy ez lehetséges legyen, az örömlány látogatójának preparálásához azonnal és kivétel nélkül *con lingua* áll neki. Ez a művelet természetesen csak az előkészítés színjátéka s ha a vendég más célra is igényelné, akkor a díjszabás megháromszorozódik. A művelet bordélyneve: *Fantasie française*.

A kitézött idő elteltével a felügyelőnő, a „*sous-maitresse*“ már kopog is az ajtón. Ha a férfi marad még, a díj megkettőződik, illetőleg, idő szerint, háromszorozódik vagy négyszereződik. Időnként a fille kikiált az ajtón:

— *Le Monsieur fait une heure!*

Ennek a díjszabása 25 frank.

Ez azonban kivétel. Általánosságban egy monsieur csak egy egységet marad. Az öt frankból 2 frank 50 centimes a fille-é, a másik 2 frank 50 centime pedig a Madame la Patronne-é, vagyis a tókéé, amely a házat fentartja.

Alig bonyolódott le egy szerelmi aktus, a fille máris rohan le a szalonba s folytatja ajánlközásait:

— *Qui est ce qui me donne dix sous?*

A pincérlányok egyben kikiáltók is. Miközben cipelik a söröskancsókat s a pálinkásüvegeket, rikácsolva biztatják a látogatókat:

— *Le Monsieur qui veut monter c'est 5 francs tout compris: la dame avec la chambre!*

Ugyanezek a pincérlányok a hajcsár szerepét is ellátják. Ha valamelyik fille elfárad, nem kiált, nem rohan, nem vihog, nem ajánlkozik, nem iszik, ritkán kap vendéget, akkor már vágódik is feléje az ösztökélés:

— *Mademoiselle, dérangez-vous un peu!*

S ha a madmazell történetesen nem deranzsálná magát, akár dacosságból, akár undorból, akár fáradtságból, akkor másnap már repül is, száz más kínálkozik helyette.

Hányszor kell egy ilyen fille-nek éjszakánként kedvesnek lenni ahhoz, hogy megéljen? A Fourcy-uccai ház lakói átlagban ötven vendéget fogadnak éjszakánként, a jobbak hatvanat-hetvenet, sőt nyolcvanot is. Dr. Bizard feljegyzi, hogy egyik kezeltje, egy fiatal prostituált hosszú éveken át átlagban évi huszezer férfivel feküdt el.

Hajnaltban a fillek már csak dülöngélnék az asztalok mentén, halotthalványak, kiállottak, elcsépeltek, betegek, vak kimerültségükben lázasan hajszolják a kései látogatókat, hogy fizessenek nekik valamit, hadd ülhessenek le néhány percre. Sorsuk a biztos pusztulás. Negyven százalékuk 40 éves kor előtt hal meg, 75 százalékuk öt évi munka után szifilitikus, húsz százalékban tüdővészések, 25 százalékuk a blennorrhagie komplikációi miatt hasoperáción megy keresztül. Szinte kivétel nélkül alkoholisták, s ha nem, akkor morfinisták vagy egyéb mákony rabjai.

Természetesen, a Fourcy-uccai „*maison de Sidis*“ és testvérháza a prostitúció alját jelentik. Sok előkelőbb ház is van, tiz, husz, ötven, száz, sőt ötszáz és ezerfrankos egységárral. Akad, amely csak délután 4 órától esti 9-ig van nyitva: ez a „*maison de 7 heures*“. Van, ahol filmeket (milyen filmeket!) vagy előadást, élőképeket láthatsz: ezek a „*maison à spectacles*“-k. Némelyek klasszikus pompával, fürdőekkel, lako-

mákkal várják a vendégeiket. Leghíresebb ezek között a „maison-mère“. Végeredményben azonban az ötfrankos szidi-házak mutatják a prostitúciót. Aki fent kezd, itt végzi. Az előkelő courtesane-ok is a mélyben kötnek ki. Egy-két év a magasságban és a pusztulás szomorú évtizedei a mélységben.

*

A bordélylakók népsége töredék csak a párisi prostitúció végtelenségében. A többség minden háztól függetlenül, az uccán él, úgynevezett „fille en carte“, azaz bárcás, ellenőrzött vagy „fille clandestine“, azaz titkos prostituált. Csomó alosztályra bomlanak. Jellegetesebb rétegeik a következők:

Fille a partie: az előkelő városrészek titkos prostituáltja, aki gazdag külföldieket igyekezik szerezni.

Fille à soldat: kaszárnyák előtt portyázó titkos prostituáltak, a nemibajok legveszélyesebb terjesztői, akikkel szemben az erkölcsrendészet gyakorta tehetetlen, mert a katonák védik őket.

Pierreuse: öreg, elrutult prostituált, aki sötét uccákon támadja meg áldozatait, minden szemérmertlenséggel nyakukba akaszkodik és fizikai akciókkal bírja rá őket egy-egy futó üzletre.

La marcheuse: ugyanez, de egyben felhajtó szolgálatot is végez fiatalabbak számára.

Egyébként mindahányat az éjszaka jótékony leple védi. Általánoságban u. i. drámai látványt nyújtanak nappal. Bizard így jellemzi őket: „... alig bírják magukat vonszolni, vannak óriásiak és törpék, abnormisak, soványok, hogy már a halált harangozzák, betegek, amputáltak, himlőhelyesek, sebesek, paralizáltak. Egyiknek lába deformált... E nyomorultak látványa végtellenül gyászos.

Még vak is akad közöttük, tapogatódzva megy a falak mentén. A féllábu nem ritkaság.

A koruk tizenötötől nyolcvanig. A legöregebb, az erkölcsrendészet nyilvántartása szerint „Caro mama“, aki már Páris megszállása idején, tehát 1871-ben is bejegyzett prostituált volt. A 60-65 esztendősek mindennaposak.

S élnek. A beteg, nyomorult, szörnyű prostitúció táplálkozik.

— Vannak nők, akik sosem találnának szeretőt, de vevőt, azt igen! — írta Chamfort.

*

Meg kell említeni, hogy Páris 80—100 ezer főt számláló prostituált-seregének árnyában egy másik, csaknem hasonlóan nagy haderő él: a kitarzott férfiak osztálya. Ha az uccánó valamit félretenne keresetéből, akkor ott áll mögötte a „souteneur“ s elszedi tőle az utolsó garasokat is.

Néhány évtizeddel ezelőtt ötvenezer volt e kitarzott férfiaknak száma. Annakidején szervezetbe is tömörültek s amikor egyszer a rendőrkapitány valami megszorító rendeletet adott ki a prostituáltak ellen, amely a kitarzottak egzisztenciáját is veszélyeztette, könyvben keltek vitára az erkölcsrendészetrel. Ezt a kiadványt ma is őrzi a párisi Bibliothèque Nationale. Fedőlapjának szövege: „Ötvenezer tolvajjal több lesz Párisban, vagy a fővárosi kitarzott férfiak panasza a rendőrségnek a filletket illető új rendelete ügyében. Irta: A szép Théodore Cancan.“ (David-nyomda, 43. Bulv. Poissoniere.)

Ma a kitarzott férfiak száma 60—70 ezerre tehető. Ez a legsúlyosabb alvilág, ez gyártja a Violette Nozièreket, ez sűrűsíti mindazt, amit a rend és a korszak alantasságában és becstelenségében kitermel.

A kitarzott férfi egyébként hol söpredékember, hol előkelő úr.

Amint a bordélyok tulajdonosai is, javarészt, előkelő, a háttérben meghuzódó személyek.

A prostituált itt, a maga szennyes és szerencsétlen életével, az áldozat csak, aki felszabadul, amint egy egészségesebb társadalom megszűnteti a nemi piac szociális okait. Pillanatok alatt megy majd végbe a nagy tisztulás: amit nem lehetett megcsinálni kötéllel és máglyával és bélyeggel, azt meg lehet csinálni a társadalmi rendnek átformálásával, amint a cári Oroszország végtelen és féktelen nemi alvilága is történelmi pillanatok alatt tűnt el és vált mindörökre lehetetlenné és feleslegessé.

(Páris)

Mikes Imre

POLGARHABORU SPANYOLORSZAGBAN. Október 8-án elindult Spanyolországban a lavina. Dübörgését régen várja már mindenki, aki a spanyol belpolitikai viszonyokkal ismerős. 1931 áprilisa óta érnek a most mozgásba jött társadalmi erők. Többször mérték már össze kísérletképpen fegyvereiket, mióta a tömegek felkelésére támaszkodó polgári-demokratikus államrend a földbirtokosok és a finánctóke egy szűk rétegének érdekeit képviselő monarchista diktatúrán győzedelmeskedett. Még nem mult el négy esztendő 1931 április 14.-e óta. A napirenden lévő spanyol forradalom azonban már mértőföldes lépésekkel fejlődött előre. Azok az erők, amelyekre a demokratikus átalakulás támaszkodott, tökéletesen átszaporítottak. Az *Azana—Samper—Lerroux*-féle demokráciából milliós tömegek ábrándultak ki. Új blokkok és szövetségek jöttek létre, amelyeknek összecsapása három és fél évvel a monarchia megbuktatása után Katalóniában egy operettszerű szeparatizmushoz, Aszturiában pedig szovjetterület alakításához vezetett.

A spanyol polgári forradalom valódi arculatának ismerete nélkül ezek az események érthetetlenek és megmagyarázhatatlanok. Csak a polgárság felemás, ingadozó, az események továbbfejlesztésének ellene szegülő és a megdöntött rendszer hiveivel paktáló politikája magyarázza meg ezt a gyors kifejlődést. A tömegek hátat fordítottak annak a rendszernek, amely az áprilisi napokban keletkezett. Nincs az arról van szó, hogy a munkástömegek fordultak el tőle. Ez úgyszólván természetes, hiszen az ő érdekeik messze a polgári célkitűzéseken túl fekszenek. Éppen a forradalom polgári etapjának lezárulása indítja meg a közvetlen harcot saját érdekeikért. De izolálta magát a spanyol polgárság a társadalom csaknem valamennyi közbeeső rétegétől. A parasztságtól, mert nem osztotta fel közöttük a földet. A városi kispolgári tömegektől (amelyeknek jelentősége Spanyolországban nagyobb, mint a fejlettebb kapitalista országokban), mert a bankok érdekeit védelmezte és lábbal tiporta a kispolgárság demokratikus nézeteit. A katalán és baszk nemzetiségektől, mert egyre jobban nyirbálta meg az autonóm jogokat és egyre jobban érezte a centrális kormányzat mindenhatóságát.

Az az osztály, melynek uralma az áprilisi átalakulás után megszűrdült, jobban félt a monarchista diktatúrát elsöprő tömegektől, mint azoktól, akiknek örökébe lépett. Az egymásra következő kormányok minden intézkedése ennek az ellentmondásnak szemszögéből nyer magyarázatot. Még a szekularizációt is megtorpedózták, Katalónia elszakadását sem tartották volna tulságosan nagy árnak ahhoz, hogy a földbirtok érintetlenségét megőrizték.

A spanyol polgári forradalom alapvető problémái így nem nyerhetek megoldást. Az egyre elégedetlenebb tömegek városokban és falvakban egyaránt gyűlölködve gyújtották erejüket a következő nagy összecsapásra. Ezt az összeütközést pedig a polgári kormányzat csakhamar kiprovokálta.